

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КВНО-539-00-8
Д: 27.10.2015 год.

BCNL

ДО
Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ
Председател на Комисия по правни
въпроси
43-то Народно събрание

До
Г-ЖА БОЙКА МАРИНСКА
Председател на Комисията по
взаимодействие с неправителствените
организации и жалбите на гражданите
43-то Народно събрание

Изх. № 35 / 27.10.2015 г.

ОТНОСНО: Проект на Закон за изменение
и допълнение на Закона за юридическите
лица с нестопанска цел (проект на ЗИД на
ЗЮЛНЦ) сигнатура 502-01-83 от 07.10.2015
г.

Уважаеми господин Кирилов,
Уважаема госпожо Маринска,
Уважаеми членове на Комисията по правни въпроси и Комисията по
взаимодействие с неправителствените организации и жалбите на гражданите от 43-
тото Народно събрание,

Българският център за нестопанско право (БЦНП) е фондация, регистрирана през 2001 г. като юридическо лице с нестопанска цел в обществена полза. Мисията на БЦНП е да оказва подкрепа при изработване и прилагане на закони и политики с цел развитие на гражданското общество, гражданското участие и доброто управление в България. БЦНП следва мисията си, вярвайки, че развитието на правната рамка на нестопанските организации е основен механизъм за създаване на независимо и проспериращо гражданско общество. Наш партньор е Международният център за нестопанско право, който работи в повече от 100 страни в света за развитие на правото на сдружаване (www.icnl.org).

Ние сме участвали в подготовката на редица законопроекта и стратегически документи¹, които създават условия за свободното сдружаване в България.

Именно с оглед на натрупания си през години опит искаме да изразим подкрепата си за тази изключително навременна стъпка в промяна на правната рамка за регистрация на организации с нестопанска цел. Считаме, че възприетите законодателни решения, обективирани в конкретните текстове във внесените ЗИД на ЗЮЛНЦ, сигнатура от 502-01-83 от 07.10.2015 г. са пример за желанието на изпълнителната власт да намали административната тежест спрямо гражданските организации в България. Процесът по подготовка на проекта за промени с и пример за въвличане на граждански организации при изработване на законодателни текстове, защото

¹ ЗЮЛНЦ, Закон за социално подпомагане, ЗНА, данъчни облекчения за дарители и др.

представители на граждански организации бяха част от работната група по изработване на текстовете.

Общи бележки

Прехвърлянето на регистрацията на ЮЛНЦ към Агенция по вписванията ще премахне съществуващите към настоящия момент и утежняващи финансово, времево и документално процедури по регистрацията на ЮЛНЦ в различни институции (окръжни съдилища, регистър БУЛСТАТ и Централен регистър за организациите в обществена полза). Смятаме, че воденето на единен електронен регистър на ЮЛНЦ от Агенция по вписванията ще спомогне за уеднаквяване на практиката по прилагане на ЗЮЛНЦ, както и ще осигури по-голяма прозрачност на дейността на неправителствените организации. Възможността за подаване на документи по електронен път към Агенция по вписванията ще подобри достъпа и ще ускори регистрационните процедури за ЮЛНЦ.

За съжаление настоящият ЗИД не включва текстовете, свързани с прилагане на приетата Стратегия за подкрепа развитието на гражданските организации и планът за нейното изпълнение², които бяха предложени за обществено обсъждане от Министерството на правосъдието през юни 2015 г., въпреки заявената в началото на 2015 година политическа воля. Тези текстове засягаха създаването на Съвет за развитие на гражданското общество към министър-председателя и Фонд за подкрепа на гражданските инициативи. Считаме, че те са неразделна част от провеждането на устойчива държавна политика в подкрепа на гражданския сектор, както и за осигуряване на по-добра среда за развитие на обществено полезни инициативи и програми на граждански организации.

БЦНП е една от организациите, участвали активно в подготовката на Стратегията за подкрепа на развитието на гражданските организации в Република България. Представените промени в ЗЮЛНЦ са идентифицирани като необходими от гражданските организации в рамките на различни форуми, организирани през последните 3 години³. В петиция в подкрепа на тези предложения, организирана от БЦНП, Национална мрежа за децата, Форум Гражданско участие и Български дарителски форум, повече от 250 граждани и организации са заявили подкрепа за тези предложения.

Конкретни бележки

Бихме искали да обърнем внимание на няколко текста в проекта за промени в ЗЮЛНЦ, които предстои да се разгледа от Комисия по правни въпроси и които според нас изискват редакция:

1. Целта на предложените промени е не „пререгистрация“ на юридическите лица с нестопанска цел, а „прехвърляне на регистрацията“ от съда в АВ, който процес следва да е максимално облекчен за организациите. С оглед на това, следва думата „пререгистрация“ да бъде заменена с „прехвърляне на регистрацията“ в параграф 27 и сл. от ПЗР на ЗИД на ЗЮЛНЦ.

² Приети съответно решения на МС от 5 септември 2012 г. и от 19 декември 2012 г..

³ Предложенията бяха обсъдени на над 10 дискусии в страната и национални конференции с над 300 организации. БЦНП управлява и най-големият портал на НПО – www.ngobg.info, както и платформа „Гласът ни“ (www.glasatni.bg), на която бяха подложени за дискусия предложенията в ЗЮЛНЦ и получиха широка обществена подкрепа.

2. При прехвърлянето на регистрацията от съда към АВ, настояваме наименованията на вече регистрираните в съда ЮЛНЦ да бъдат запазени, като новорегистрираните в Агенцията по вписванията организации да нямат право да използват наименование на вече регистрирана в съда организация, дори и тя да не е прехвърлила все още своята регистрация в Агенцията по вписвания. Предлагаме в ал. 7 на параграф 24, след изречението „При пререгистрацията по ал. 1 юридическото лице с нестопанска цел се вписва с досегашното си наименование“ да се добави следния текст:
„Наименованията на регистрираните преди 01.01.2016 г. юридически лица с нестопанска цел се прехвърлят автоматично от базата данни на Информационно обслужване към Агенция по вписванията от момента на влизане на сила на закона.“
3. В параграфи от 30 до 34 се правят предложения за промени в няколко данъчни закона, в които думите *„регистрирани в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественнополезна дейност“* се заменят с *„със статут в обществена полза“*. Ние приветстваме тази промяна, но в същото време е важно, организациите, които до влизането в сила на промените са били вписани в Централния регистър като организации в обществена полза, но все още не са се пререгистрирали в Агенцията по вписванията, да продължат да ползват данъчни облекчения, включително и техните дарители. С оглед на това, следва да има изричен текст, който изрично да пояснява това положение.
4. По отношение на използвания термин *„временно спрян статут в обществена полза“* предлагаме да бъде заменен с термина *„с отнет статут в обществена полза“*, каквато беше и първоначалната редакция на текста в работната група. Законът и в тази му редакция запазва разделението между организации в обществена и в частна полза, като тези, които не изпълняват изискванията на глава трета следва да им бъде *„отнет“* този статут, с което на практика се отнемат съществуващите в свързаното законодателство облекчения и преференции (например данъчните закони). Организациите с *„отнет“* статут в обществена полза на практика оперират като организации в частна полза, но с всички задължения на организации в обществена полза (чл. 44а, ал. 3). В този смисъл, терминът *„отнет статут“* е по-ясен от термина *„спрян статут“* по отношение на последиците, които настъпват от конкретното обстоятелство. Предлагаме да бъде направена редакция и вместо *„със спрян статут“* да бъде използван термина *„с отнет статут“*.
5. Буди недоумение появилата се след обществено обсъждане в пар. 21 от ЗИД разпоредба на чл. 44а, ал. 4, според която *„системно неизпълнение“* на задължението за подаване на документите по чл. 40, ал. 3, е основание за искане прекратяването на юридическото лице. Искаме да напомним, че правото на сдружаване е основно конституционно гарантирано право. Възможността то да бъде осъществено свободно е част от правата държава и е необходимо за едно демократично общество⁴. То е израз и изява на свободна воля и свободен избор и е защитено не само от българската Конституция и вътрешно законодателство, но и от редица международни актове, регламентиращи правата на човека, по които България е страна. Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ), Всеобщата декларация за правата на човека, Международния пакт за политически и граждански права, Конвенцията за

⁴ РЕШЕНИЕ N: 10 от 6 октомври 1994 г. по конституционно дело N: 4 от 1994 г., докладвано от съдията Пенчо Пенев (Обн., ДВ, бр. 87 от 25.10.1994 г.)

правата на хората с увреждания⁵ и други изрично регламентират това право. Всяка правова държава следва да създаде достатъчно гаранции за свободното и демократично упражняване на правото, като е прието, че ограниченията могат да бъдат налагани само според приетите международно стандарти. В този смисъл, единствените възможни ограничения на правото на сдружаване са изчерпателно изброени в чл. 11, ал. 2 от ЕКПЧ – „в интерес на националната или обществената сигурност, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защитата на здравето и морала или на правата и свободите на другите“. Записаните в член 11 изключения трябва да се тълкуват точно и стриктно. Дори и в случаите, когато правото се ограничава на основание на някоя от хипотезите, изброени по-горе, Европейският съд за правата на човека прилага тест за пропорционалност - доколко наложеното ограничение е „необходимо в едно демократично общество“. Сред изброените ограничения в ал. 2 на чл. 11 от ЕКПЧ не присъства възможността за прекратяване да бъде неподаване на определени, дори предвидени по силата на закон, документи, свързани с оперативната дейност на организацията. Предлагаме посоченият текст да отпадне.

6. Не по-малко недоумение бѣди и разпоредбата на пар. 37 от ПЗР на ЗИД на ЗЮЛНЦ. Текстът предвижда задължение за ЮЛНЦ, които извършват стопанска дейност да създават „разграничима финансовоорганизационна структура по видове дейности“. Преди всичко следва да отбележим, че формулировката има неясно съдържание и би създадо проблем при прилагането впоследствие. Подобна разпоредба е в пряко противоречие с предвидената в чл. 3, ал. 3-6 от действащия ЗЮЛНЦ възможност ЮЛНЦ да извършват пряко допълнителна и свързана с целите стопанска дейност. Ако мотивите за този текст са били свързани с постигането на яснота относно прилагането на правилата за държавни помощи, както е посочено в становището на Министерство на финансите в рамките на съгласувателната процедура по ЗИД на ЗЮЛНЦ, този аргумент е несъстоятелен. Регламентът на ЕК от 2013г. ясно показва, че под свързани лица, за които заедно се прилагат правилата за държавни помощи, включват и свързани юридически лица⁶.

Надяваме се, че народните представители ще подкрепят направените от нас предложения. Разчитаме, че освен текстовете свързани с прехвърлянето на регистрацията на ЮЛНЦ, народните представители ще предприемат инициатива и ще внесат обсъжданите публично и получили широка обществена подкрепа текстове за регламентиране на Съвета за развитие на гражданските организации и Фонда за подкрепа на граждански инициативи с цел подобряване на правната и финансовата среда, в която работят българските организации.

.....

Любе.

Директор

Български център за нестопанско право

⁵ Чл. 11 ЕСПЧ, чл. 22, 25 МППП, чл. 29 от КПХУ.

⁶ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник L 352 от 24.12.2013 г., влиза в сила от 02.01.2014 г.